

vimi pomočniki, mej zadrugami in člani, ali mej člani samimi.

Stanovske zadruge imajo tudi pravico, dajati nasvete državnim in avtonomnim oblastvom o stvareh in o vprašanjih, ki se tičejo stanovskih koristi, dalje imajo pravico, sodelovati pri naredbah države in avtonomnih korporacij v prospeh deželne kulture, osobito glede podpor in melioracij.

To so najvažnejše določbe sklenjenega zakona o zadrugah.

Dve zaroki.

Spisala Jelica Ichenhauser.

Hiša je svečano odičena, dekla ima najlepši predpasnik kakor o praznikih, v kuhinji pripravljajo najslastnejšo juho, pražijo pečenko, ki razširja omamljivo vonjavo, ter prirejajo najboljšo torto; gospodinja teka mnogoposlovita sem ter tje, ter kar ne more prenehati z raznimi naredbami; gospodar si vesel mane roki, opazuje početje in se zadovoljiva s tem, da svojo brezsapno ženo od časa do časa opominja, naj vender svojo malo pristojno obleko, ki predebelo postavo le ohladno ogrinja, zameni z lepšo in okusnejšo.

Začudeno gleda hčerka vse to početje. Tudi ona je na višji ukaz oblekla praznično belo obleko, ki rujavim kodrom in rožastemu obličju vrlo pristojna in nje deviško telo krasno objema. Z velikimi, začudenimi očmi zre okrog in išče vzroka temu nenavadnemu početju. A dekle se mesto odgovora le pomenljivo smeje, da bi se materi približala, je bilo zdaj prenevarno in očeta vprašati si ne upa.

Par ur pozneje pa je vedela vzrok.

Bila je zaročena. — Kako je došlo do tega, na to si sama ni vedela odgovora. Povsem tuj gospod je dospel in bil od starišev nad vse ljubeznjivo sprejet. Predstavljen ji je bil kot bankir X. iz mesta Z. Mnogo se je razgovarjal z njo, jo marsikaj popraševal, in predno je prav vedela, je bila njegova zaročenka. Niti tega ni več vedela, so jo li vprašali ali privoli ali ne.

Kakor v sanjah je sedela poleg njega; vzel je njeno roko v svojo, šepetal ji ljubeznjivosti v uho, na to so pili na zdravje zaročencev in od vseh strani so jima čestitali. Zvečer je odšel, ko si je izprosil dovoljenja, da sme drugi dan za rana zopet priti.

Vse se ji je ponavljalo v mislih, ko je bila na večer v svoji sobici.

Torej taka je zaroka! Predstavljala si jo je pač bolj poetiško!

Samo jedno je bilo kakor v pravljici, nenadni prihod snubca, — nerazumno, od kod jo je poznal, kako da jo je ljubil, — saj to je bilo vender nekaj čudežnega!

Pri tem razmišljanju je zaspala. V sanjah se ji je razvijal nadalje roman, katerega je včasih bedeca sanjarija o svoji zaročitvi, in ko se je v jutro izbudila ter videla ob postelji cvetlice, katere so čez noč razcvele v najkrasnejših barvah in najslajših vonjavah, ki so izpod cvetlic bleščeli briljantni metulji in med cvetkami bile skrite žarke ljubezenske pesni, ni mogla ločiti ali sanja, ali je istina.

* * *

Deset let je minulo od tega.

V nekdanji dekliški sobici je še vse neizpremenjeno, vse po starem, le nje prebivalka se je spremenila.

Z rožastega obraza je zginila vsa barva, iz bledega obličja gleda dvoje žalostnih oči. Smehljajoča se sanjavost, katero sta nekdanj razodevali, se je spremenila v temno otožnost, telo pa je ostalo dekliško nežno in je v črni obleki tvorilo nezdrav, eteriški utisk. Težko si naslanja blede glavice na tanko, malo roko in zamišljeno zre na ulico.

Mnogo je doživela v tem času. Soproj je imel kmalu po poroki trgovsko nesrečo, banka je propadla in ker ni bilo uničeno s tem le njegovo premoženje, temveč tudi njegova trgovska čast, moral je čez morje v novi svet, da si ustanovi ondi novo eksistenco. Zvesto ga je spremljala in mu bila družica v borbah za obstanek. Pljučna bolezen, katere kal je nosil soprog že dolgo v sebi, pa se je pri tej naporni borbi razvila in sledilo ji je dolgoletno hiranje, ki je po osemletnem zakonu skončalo s smrtjo . . .

Na vse te žalostne dogodke v zakonu je mislila, ko je sedela ob oknu, in dasi se zdaj vedela, da je ni združilo nič čudovitega z možem, dasi je vedela, da je ona bajnost, na kateri temelji vsa sreča v zakonu, dasi je vse olepšujoča ljubezen manjkala njenemu zakonu, kljub vsi tugi, ki jo je donesel zakon, zdel se ji je vender-le čas boja in viharja lepši, nego stanje, v katerem je sedaj.

Ako bi to zaupala komu iz bližine, kako bi jo dolžili najgrše nevhvaležnosti! Saj vender sedaj ni imela nobenih skrbi, saj je bilo vender za njen telesni blagor sedaj izvrstno preskrbljeno, a preje je večkrat trpela pomanjkanje!

Da ji je pa zdaj nedostajalo nekaj višjega, pravo samoodločitve, da tridesetletni ženi, ki je očetovi hiši postala povsem tuja, ni ugajalo, da so ji vzeli vsaka samostojnost, kakor svoj čas nevednemu otroku, da si je želela, da deluje po svojih močeh, ni prišlo nikomur na misel.

Zato pa so bili vsi zelo osupnjeni, ko jim je mlada vdova nekega dne javila, da se je zaročila z nekim neznancem.

„Z neznancem“?!

Mislili so skoraj, da je zblaznela.

„Da, z neznancem, in sicer potem časniškega iuserata“.

In ko je hotel oče, povsem razdražen, vzrožiti, je nadaljevala povsem mirno zroč mu prestrašeno v oči:

„Ne vem, zakaj se tolikanj čudite. Kaj me prvič niste zaročili tudi z neznancem? Sem li takrat več vedela o njem, nego o sedanjem ženinu? Da, celo mnogo manj saj o tem sem vsaj poizvedela, o onem nič. Greh ste storili takrat proti meni, ker ste razpolagali z menoj, ne da bi prišlo moje srce v poštev. Danes nisem več zmožna ljubezni vsled desetletnega brezljubezenskega življenja, ki me je pred časom postaralo. Zakaj se ženim? Gotovo ne iz ljubezni, ne ker hrepenim po zakonu, temveč ker rabim soproga, s katerim morem delovati in strmljeti. Da si sama ustanovim eksistenco, v to po svoji odgoji nisem usposobljena, torej rabim nekoga v to. Ker je bil prvi zgrabljej, katerega ste storili, ne da bi me vprašali, v vrč usode zame, nesrečen. sklenila sem storiti drugega sama, in storila ga sem. Morda bo boljši od Vašega, slabši pač nikakor biti ne more, ker gotovo ne pridem več lovcu po doti v roke. Ženin ve, da nimam ničesar; išče si te žene, ki zna vrlo gospodiniti in delati, — jaz pa moža, ki mi poda nov delokrog. Oba si ne stvarjava iluzij, zato imava preveč in prežalostnih izkušenj.

Ko je završila svoj govor, nastal je splošni molk. Odločnost, s katero je govorila, in logika njenih dokazov ni izgrešila učinka.

Prvič so čutili stariši nekaj, kakor zavest krivde o samovoljnem ravnanju proti hčeri, dočim so doslej vso krivdo pripisovali zetu; prvič jim je došlo na um, da so tudi oni odgovorni za to, kar se je zgodilo.

In ko je došel ženin, sicer ni bil sprejet s tako slovesnimi pripravami, kakor prvi, a vender le prijazno. Dasi ni bila to pot hiša okrašena in nevesta ne v beli obleki, dasi niso briljantni metulji prileteli v njeno sobico in ni bilo pred posteljo opojnih cvetlic, vender je skromna cvetka zadovoljnosti podarila razumnost; mesto nekdanjih mogočnih krasot bogatstva in sijajnega življenja širila je ta cvetka svojo sladko vonjavo in tu in tam širila niti, ki so postale trajna vez.

Dragi zgrabljej na slepo srečo v usodni vrč je bil boljši in srečnejši od prvega.

Novice.

— **Osebne vesti.** Deželnovladni inženier v Ljubljani, gosp. Karol Grünhut je imenovan nadinženerjem v ministrstvu notranjih del. Gimnazijska ravnatelj, gospod Fran Wiestaler v Ljubljani in Julij Glovacki v Mariboru pa je pomaknjen v VI. činovni razred.

— **Kranjski deželni zbor** ima v ponedeljek svojo prvo sejo.

— **Žrebanje ljubljanskih srečk.** Sedemintrideseto žrebanje srečk ljubljanskega loterijskega posojila se bode vršilo dne 2. januarja v prostorih mestne blagajne.

— **Mlekarski tečaj.** V vasi Savici pri Bohinjski Bistrici vršil se bo od 13. januarja do 24. marca 1902 praktični kurz o mlekarstvu in sirarstvu. Mladenci, ki žele udeležiti se tega pouka, naj se zglase do 6. januarja pri deželnem odboru v Ljubljani s prošnjami za vsprejem, katerim naj pridenejo spričevala obč. županstva o poštenem vedenju

in v dosedanjem delovanju v kmetijstvu sploh. Prednost imeli bodo pri odločevanju sprejema oni, ki so že deloma delali v tej stroki.

— **Otvoritev mestne ubožnice.** Kakor se nam poroča, se bode nova jubilejska ubožnica dne 31. decembra ob enajstih dopoldne blagoslovila in slovesno izročila svojemu namenu.

— **Legar v Ljubljani.** Zadnje dni se je izvedelo, da se je v topničarski vojašnici v Ljubljani zopet pojavil legar. Ker je to vse prebivalstvo močno vznemirilo, je podžupan dr. vitez Bleiweis v zadnji seji obč. sveta interpeliral zastran te bolezni. Župan Hribar je takoj odgovoril na to interpelacijo in sicer tako-le: Dognalo se je, da je bil legar, ko se je prvič pojavil v topničarski vojašnici, tjakaj zanešen. Zanesel ga je neki vojak, ko se je povrnil od vaj na Krškem. Takrat je mestni fizik mislil, da je tifus nastal vsled tega, ker grebenične jame niso bile dovolj tesne ter se je iz teh jam prenesel na zidovje, ki je bilo posebno v temeljih površno napravljeno. Stavbinska družba „Union“ je popravila vse napake. Značilno je, da ni obolel za legarjem nobeden tistih delavcev, ki so imeli opraviti z inficiranim zidovjem, niti kdo izmed nadzorujočih uradnikov. Ko so se pa vojaki vrnili od vaj, so bili nastanjeni najprej v Nušakovi vojašnici in v bolnici za silo. Že tedaj so se pojavili pri vojakihi znaki sumljive bolezni. Ko so se potem vojaki nastanili v popravljeni topničarski vojašnici, je obolelo kacic 20 do 25 vojakov, a mej njimi je bilo le šest tacihi, pri katerih so se opazili znaki tifusa. Značilno je, da so oboleli kakor prvič, tako tudi sedaj, le vojaki 3. in 4. baterije. Ker je konstatirano, da je vojašnica vzorno urejena, dalje, da tifus ni nastal ne iz tal ne iz vode, je prišel mestni fizik do prepričanja, da vzrok bolezni ni vojašnica, ampak da se kal tifusa drži inventarja, da se razširja iz obleke, iz perila itd. Deželni predsednik je odredil posebno ekspertizo, katere se je bržčas udeležil tudi z Dunaja poklican strokovnjak in ki preišče vso to zadevo.

— **V občini Gornji Logatec** se že kacic štiri tedne nahaja neka tuja, okoli 50 let stara slaboumna ženska majhne postave. Ista ne ve druzega povedati, kakor da je doma iz Jožefovega. Komur bi bilo kaj znano o domovinstvu navedene osebe, naj to naznani županstvu v Gornjem Logatcu.

— **Tuji kapital na Kranjskem.** Znani laški bogataš Chersich na Reki ustanovi v Il. Bistrici veliko trgovino. Ker je z velikim kapitalom konkurenca nemogoča, bo ta trgovina delala domačim trgovcem občutno škodo.

— **Umrli** je v Trnovem na Notranjskem znani lovec gosp. Fran Zaša.

— **Neumnost je najdražja stvar na svetu.** Resnico tega izreka imata sedaj priliko premišljevati tisti Borovničan, ki se je vsedel na limance ljubljanski coprnici, katera ga je s svojimi coprnijami spravila baje ob svoto 400 ali 600 K in tisti ljubljanski mesar, ki jej je velikodušno odpustil dolg 140 kron, boječ se, da bi mu ne zacoprata. V Ljubljani je neki več coprnic in vedeževalk, ki imajo prav dober dohodek, pa menda ne plačujejo nobenega davka. Gospe in gospodične jih pridno obiskujejo in si pustijo prerokovati srečo. Jedna taka vedeževalka je tudi spiritistinja, ki zna duhove citirati in se z njimi pogovarja. Najbolj na glasu pa je vedeževalka v Kosezah. K tej prihajajo odlične gospe in gospodične in se vozijo tudi v kočijah k njej. Ona pri tem prav dobro izhaja, kajti gospoda dobro plača njena prerokovanja. Ta vedeževalka je menda že bogata postala ob neumnosti gospode.

— **S ciganom je pobegnila.** V neki ljubljanski kavarni je bila zala, mlada kasirka. Mladi gospodje so jo obletavali in se trudili si pridobiti njeno naklonjenost. Vse zastonj. Kasirka je preziraje gledala s svojega prestola na staro in mlado, ki se jej je laskalo. Vse zapeljive, sladke besede ljubljanskih njenih oboževalcev je niso premotile. Njeni čestilci so mislili, da je tega kriva njena 8letna samostanska vzgoja,